

tó. *Mamarra, mamarro. Mamarro, -rrones. Mamell. Mamera. Marra, mamerris* (emmotllat sobre *bevere, -erris, BIBITOR*). *Mamó. Mamometjar; mamussar, -ussejar. Mamarrutxar. Mamat. Mam* terme infantil per a la llet que es mama o per a qualsevol líquid (irònicament els adults per a la beguda alcohòlica); en el Maestrat diuen *mà* (*beu mà* per a qualsevol líquid ho he sentit, p. ex. a Vilafranca del Maestrat), altre abreujament infantil, més radical, del mateix, que naturalment no té res a veure amb l'àr. *mā* 'aigua' com ens han volgut fer creure algun arabista ingenu i altres que... beuen a galet.¹

Desmamar, formació peculiar del català (cf. cast. *destetar*, fr. *seurer*, oc. *despopar*, it. *svezzare*, angl. *wean*, al. *entwöhnen*), i ja ben antiga, c. 1400: «la fembra con vol *desmamar* sa criatura, unta-se la *mamella* ab amargues coses», *Recull d'Eximilis d'Ag.*, 120; «lo *desmamar* / partex l'amor: / en l'amargor, / d'acéver groc, / qual en lo broc / de lus mamelles / se posen elles -->», JRoig (*Spill*, 9836); «havent-hi per consegüent renta en la Seu per la manutenció de las ocas y altres animales volàtils, com corps etc., que fan la diversió de las criaturas *desmamadas*, y de las didas y minyonas que las portan al bras», B. de Maldà (*Excursions*, p. 12); «quan veu lo gegant negre - al jovecel, / se'n riu y diu, mirant-lo ab ulls oberts: / bon nin, vols que't *desmame*? per assò véns? / O desitjes tan jove pujar al cel?», MilàF (*Pros B.*, v. 148); «disset mesos feya que vingut havia al món lo fill del Marquès y que a son costat tenia a sa segona mare: tractava's ja de *desmamar-lo*», Vidal Val. (*Rosada d'estiu*, 99); *desmamaent; desmamadors* 'collars de ferro, amb llargues punxes, posats a certs animals joves' (gravat en *Die Bal.* de l'Arx. Ll. Salvador II, 322); *desmamada*.

CULTISMES: *Mamari. Mamillar*. CPT.: *Mamacabres* 'cabrer, ocell de presa' val. (Barx, 1962, cf. cast. *chotacabras*). *Mamacalostres* val. («mamacallos, hombre tonto y que es para poco», Lamarca). *Mamaconill; mamaconilletes*, o mal analitzat *mamesconilles. Mamadits* [Fontserè, afegit al seu DOrt.]. *Mama-ruques. +Mamatocúmul* [Fontserè, c. 1925], que suposo designa una mena de cúmulus amb prominències mamifòrmes, com un animal *mammatus. Mamífer* [Lab. 1864, *mamíferos*]. *Mamiforme. Mamilliforme*.

¹ Com que hi ha gent que és àvida de beure-hi, potser no serà de més observar que aquest mot en l'àrab d'Espanya no se pronunciava *ma* sinó *me* o *mi* (*PAlc.*, 9468), segons els dialectes.

MAMARRATXO, del cast. *mamarracho*, alteració de l'antic arabisme *moharrache*, veg. DCEC.

DERIV.: *Mamarratxada*.

Mamarro, mamarrones, mamarrutxar, mama-ruques, *mamat, V. mama Mamau, V. miolar Mamballetes, V. mà La Mambla, V. DECH* III, 791a39ss. i n. 1

MAMEI, pres del cast. *mamey*, provinent del taíno antillà (DCEC).

Mamec, V. miolar Mamell, mamella, mamellada, mamellera, mamelló, mamellut, V. mama

MAMELUC, de l'àr. *mamlák* 'esclau, criat', participi passiu de *málak* 'posseir'.

Mamera, mamera, mamerris, V. mama Màmia, mamífer, mamiforme, mamillar, mamó, V. mama Mampara, mamparar, V. parar Mampendre, V. pendre

MAMPERLÀ o MOMPERLAN(T), 'llostó de fusta que limita cada esglaió d'una escala': mot tort. i val. del Nord, parent del cast. *peldaño* i del cast. dial. *mampelán*, que semblen venir d'un *pernaño*, respectivament *pernal*, tots dos derivats del ll. PERNÀ, cast. *pierna*, en el sentit d'«estaca llarga»; si bé no està ben aclarit si la primera síl·laba *man-, mon-*, ve d'una alteració de ANTE- o d'un derivat de *Montpesler* (> *Montpeller*) o més aviat d'una convergència de tots dos. □ 1.ª doc.: 1655.

En un doc. castellanenc que només conec traduït al castellà es disposa que la capella de Lledó «llevará zócalos de azulejos, con *mamperlans* —alizares o escuadras— en los ángulos» (Traver, *Antigs. CastPna.*, p. 262). Per a la parentela castellana i en diversos parlars romànics, i per a la discussió etimològica, veg. els dos articles MAMPERLÀ i PELDAÑO del DCEC/DECH, que contenen així mateix totes les dades de les variants catalanes, llevat de la de 1655.

Mampost, mamposteria, V. mà Mamprendre, mampresa, V. pendre Mampesada, V. mà Mamporrina, V. porra Mamuss(e)jar, V. mama

MAMUT, del fr. *mammouth* i aquest del rus *mamont*, mot d'origen siberià no ben aclarit. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta* i ja usat a l'*Atl*.

Man, V. mà Mana, V. mano Manacord, V. monocordi Manada, manadó, V. mà Manador, V. manar Managra, managrer, V. magrana Manaia, manaire, V. mà Manal, V. emanar Manament, V. manar

+MANANNA, 'prostituta', mot baix, de Girona (*DAG.*), probablement deformació hipocorística de *manana* 'la meva petita', cf. fr. pop. *manie*, interpeñació paral·lela < *ma amie* 'mon amie'. Passat que hi hagués alguna relació amb l'italianisme *mannara* 'destral', per a la propagació catalana del qual, veg. infra *MANDARRIA* i *MANDARRÀ*; i semànticament cf. el cat. ant. *Na Destral* 'alcavota' i l'ús paral·lel de *maça* en l'Arx. de Hita (cf. allf nota a 924a). I també es podria pensar en un hipocorístic de la gata: Le Havre *menaine* f. «mot pour appeler un chat; femme hypocrite», del qual dono cita a propòsit de GARNEU.

Manancial, manantial, V. emanar